

Παγκόσμιο Συμβούλιο 'Εκκλησιῶν» και Διαθρησκειακή Κίνησης

Δημοσιεύτηκε στις Κυριακή, 29 Ιανουαρίου 2012 20:20 | Γράφτηκε από τον/την Φιλούμενος |

Αξιολόγηση Χρήστη: / 0

Χειρότερο Καλύτερο **Αξιολόγηση**

 Share 77 Tweet 8 Email 1 Share 127

http://1.bp.blogspot.com/_EXvSy1YREBs/TUsmPQ11YgI/AAAAAAAAUHI/YupwYk4Pylo/s320/%25CF%2583%25CE%25AE%25CE%25BC%25CE%25B1+%25CF%2580%25CE%25B1%25CE%25B3%25CE%25BA%25CF%258C%25CF%2583%25CE%25BC%25CE%25B9%25CE%25BF+%25CF%2583%25CF%2585%25CE

1. "Έτσι στο Α' «Παγκόσμιο 'Ιεραποστολικό Συνέδριο» που συνήλθε στο 'Εδιμβούργο τής Σκωτίας το Έτος 1910, ό τίτλος του τετάρτου θέματος συζητήσεως ήταν «Τό Ιεραποστολικό μήνυμα έν σχέσει **πρός τά μη Χριστιανικά θρησκευάματα**», και ή "Εκθεσις για τό ζήτημα αυτό θεωρήθηκε ή καλύτερη από όλες τις άλλες του Συνεδρίου7.

'Η ταχυνάτη ανάπτυξις στις 'Ηνωμένες Πολιτείες τής 'Αμερικῆς τών έλευθεριαζόντων (liberal) Προτεσταντών, ή οποία παρετηρήθη στην έπόμνη περίοδο, προεκάλεσε συζητήσεις για μία «**Παγκόσμια Θρησκεία**» και γέννησε άνησυχιές για «συγκρητιστική σκέψη» με άναφορά στά 'Ασιατικά θρησκευάματα, τά όποια έβίοναν την άφύπνησί τους με όλα τά έπακόλουθα7.

2. Τό Συνέδριο τών 'Ιεροσολύμων τό 1928, τό όποιο συνεκλήθη από τό «Διεθνές 'Ιεραποστολικό Συμβούλιο» (ΔΙΣ)8, ως πρώτο θέμα συζητήσεως είχε «Τό Χριστιανικό Μήνυμα έν σχέσει προς μη Χριστιανικά Συστήματα ζωῆς και σκέψεως».

'Από τό Συνέδριο πούτο έδόθη ή ώθησις για την ίδρυσι τό 1930 τής «Διεθνούς 'Επιτροπῆς για την Προσέγγισι του 'Ιουδαϊσμοῦ»9.

Είνα άξιοπρόσεκτο, ότι στο Συνέδριο τών 'Ιεροσολύμων παρουσιάζεται ίσως για πρώτη φορά έπισημως διχογνωμία έναντι του θέματος τών άλλων θρησκείων: ύπήρξαν οι έμμένοντες στην παραδοσιακή άποψι τής Μοναδικότητος του Χριστιανικοῦ Εὐαγγελίου, οι όποιοι είχαν μία «άποκλειστικά Χριστομονιστική θεώρηση τής σωτηρίας και τής Ιεραποστολῆς»10, αλλά ένεφανίσθησαν και εκείνοι πού άνεγνώριζαν τις «άξιες» τών άλλων θρησκείων και ύπεστήριζαν μία συνεργασία, για την άντιμετώπισι τής έκκοσμικεύσεως τής κοινωνίας11.

3. Τό Β' Συνέδριο του «Διεθνούς 'Ιεραποστολικοῦ Συμβουλίου» στο Ταμπαράμ του Μαδράς τών 'Ινδιών τό 1938 άσχολήθηκε και πάλι με τις σχέσεις του Χριστιανισμοῦ προς τις άλλες θρησκείες, ό δε τίτλος του σχετικού θέματος ήταν «'Η αὐθεντία τής πίστεως»12.

Στό Ταμπαράμ ύπήρξαν και πάλι διχογνωμίες και πολλοί ύπεστήριξαν, ότι οι άλλες θρησκείες δέν άποτελοῦν «όλοκληρωτικά συστήματα» άνθρωπίνης σκέψεως και πρακτικῆς, αλλά έχουν και αυτές έναν άποκαλυπτικό χαρακτήρα και θεωροῦνται «θρησκευτικές παραδόσεις», έντός τών όποίων ύφίσταται μία «άμφίδρομη κυκλοφορία» μεταξύ Θεοῦ και ανθρώπων13.

4. Στο Ε΄ Συνέδριο του «Διεθνούς ΄Ιεραποστολικού Συμβουλίου» στην ΄Ακκρα τής Γκάνας το 1957-58, συνεζήτησε ή συζήτησε επί τών διαθρησκειακών σχέσεων στο τρίτο θέμα με τίτλο «΄Η Χριστιανική Εκκλησία και τὰ μὴ Χριστιανικά θρησκευῆματα»14.

5. Στην Γ΄ Γενική Συνέλευσι του «Π.Σ.Ε.» στο Νέο Δελχί τών ΄Ινδιών τὸ ἔτος 1961 (19 Νοεμβρίου-5 Δεκεμβρίου), «διάχρητος ὑπῆρξε και ὁ πρόπος τῆς συναντήσεως και ἀντιμετωπίσεως τών ἄλλων ἀναγενομένων ΄Ασιατικῶν θρησκειῶν»15 και συνεζητήθη εὐρέως τὸ μέγα πρόβλημα τῆς σχέσεως του Χριστιανισμοῦ με τίς ἄλλες θρησκείες, ἰδίως μάλιστα σέ χώρες, ὅπου οἱ Χριστιανοὶ εἶναι ἐλαχίστη μειοψηφία.

Στὴν Συνέλευσι αὐτὴ παρατηρήθησαν δύο τάσεις ἀνυποχώρητες στίς θέσεις τους: ἡ πρώτη ὑπεστήριξε τὴν δράσι του ΄Αγίου Πνεύματος στοὺς μὴ Χριστιανούς, ὡς προετοιμασία ἀποδοχῆς του Εὐαγγελίου, ἡ δὲ δευτέρα ἐτόνιζε τὸ ἀδύνατον τῆς γνώσεως του Θεοῦ ἄνευ τῆς γνώσεως του Χριστοῦ16.

6. Στὸ Α΄ Παγκόσμιο Συνέδριο του «Τμήματος Παγκοσμίου ΄Ιεραποστολῆς και Εὐαγγελισμοῦ»17 ποὺ συνήλθε στὴν πόλι του Μεξικού τὸ 1963 (8-19 Δεκεμβρίου), συνεζητήθη ὡς πρῶτο θέμα «΄Η μαρτυρία τών Χριστιανῶν σέ ἀνθρώπους ἄλλων Πιστεῶν», ἄλλὰ και πάλι δὲν ἐπετεύχθη μία σαφῆς συμφωνία ἐπὶ του ζητήματος18.

* * *

• Ἡδὴ ὁμως εὐρισκόμεθα στὴν περίοδο τῆς Β΄ Βατικανῆς Συνόδου (1962-1965), διὰ τῆς ὁποίας ὁ Παπισμὸς προβαίνει σέ ἕνα θεαματικὸ ἀνοιγμα πρὸς τὸν ἐξωχριστιανικὸ Οἰκουμενισμό, με τὴν «Δήλωσι γιὰ τίς σχέσεις τῆς ΄Εκκλησίας με τίς μὴ Χριστιανικὲς Θρησκείες»19.

Τὸ «τόλμημα» αὐτὸ του Βατικανοῦ, τὸ ὅποιο μάλιστα εἶχε ἀρχίσει ἤδη νὰ συνεργάζεται με τὸ «Π.Σ.Ε.»20, συμβάλλει «ὀπωσδήποτε» στὴν ὀριστικὴ στροφὴ του Οἰκουμενικοῦ ΄Οργανισμοῦ τῆς Γενεῆς και τὸν σταθερὸ πλέον προσανατολισμὸ του στὴν κατὰφασι τών μὴ Χριστιανικῶν θρησκειῶν21.

* * *

7. Τὸ Συνέδριο στὸ Κάντυ τῆς Σρι Λάνκα (Κεϋ-λάνης) τὸ 1967 θεωρεῖται «σταθμὸς» στὴν πορεία του χρονίζοντος ἀκαθόδοδος θέματος22.

Λαμβάνουν μέρος Παπικοὶ ἀντιπρόσωποι, γίνετα ἀναφορὰ στίς σχετικὲς ἀποφάσεις τῆς Β΄ Βατικανῆς και ἐγκρίνετα πλέον σαφῶς ὁ Διαθρησκειακὸς Διάλογος.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς του Συνεδρίου στίς διάφορες συζητήσεις τῆς Δ΄ Γενικῆς Συνελεύσεως του «Π.Σ.Ε.» στὴν Οὐψάλα τὸ 1968 (4-20 ΄Ιουλίου)23 ἦταν ἐμφανῆς και ζωηρά, μετὰ δὲ τὴν Συνέλευσι αὐτὴ ἀνετέθη στὸν ΄Ινδὸ Σπάλειν Σαμάρθα ἡ ἐμβάθυνσις και σπουδὴ στὸ θέμα «΄Ο λόγος του Θεοῦ και οἱ Ζωντανὲς Πιστεῖς τών ΄Ανθρώπων»22.

8. Τὸ 1969 ἄρχισαν οἱ ἐπαφές του «Π.Σ.Ε.» με τὸ

Ίσλάμ, οι όποτες τὸ 1989 συνεπλήρωσαν τὴν πρώτη εικοσαετία των, ὅποτε καὶ ἄνοιξε «μὴ νέα περίοδος ἀξιολόγησις καὶ νέες δυνατότητες περαιτέρω συνεργασίας»²⁴.

• Πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῆ, ὅτι ἡ ἔναρξις τοῦ Διαθρησκευτικοῦ Διαλόγου «βγήκε μέσα ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς Ἐπιτροπῆς “Πίστη καὶ Τάξις” τοῦ ΠΣΕ»: ἡ πρώτη συνάντησις Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων ὀργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ αὐτῆ (Cartigny, Ἑλβετία, Μάρτιος 1969).

Ἱστορικά, εὐρισκόμεθα στὴν περίοδο μετὰ τὴν Δ΄ Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ «Π.Σ.Ε.» (Οὐψάλα, 1968) καὶ θεολογικά, ἡ «Πίστις καὶ Τάξις» ἔχει ἔγκαινάσει τὴν ἐπεξεργασίαν ἑνὸς κειμένου με θέμα « Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἐνότητα τῆς ἀνθρωπότητος»²⁵.

9. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1970 στὸ Ἴατζαλτοῦν τοῦ Λιβάνου συγκαλεῖται γιὰ πρώτη φορὰ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ «Π.Σ.Ε.» Διαθρησκευτικὴ Συνάντησις καὶ λαμβάνουν μέρος Ἱνδουισταί, Βουδδισταί, Μουσουλμάνοι καὶ Χριστιανοί, οἱ ὅποιοι δεσμεύονται στὸν Διάλογο²⁶.

Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1970 συνέβη ἕνα γεγονός ἵλιαν σημαντικὸ καὶ ἐρμηνευτικὸ τῶν τάσεων τοῦ Διαθρησκευτικοῦ Διαλόγου, ἕν σχέσει μάλιστα μετὰ τὸ «Π.Σ.Ε.».

Ἦ ὁ «Ναὸς τῆς Κατανόησεως» (The Temple of Understanding),

ἕνα ἀμερικανικὸ ἴδρυμα θεμελιωμένο τὸ 1960 ὡς ἕνα εἶδος «Συμβουλίου Ἦνωμένων Θρησκειῶν», συνεκάλεσε στὴν Γενεύη τὴν δευτέρη «Συνάντησι Κορυφῆς»: ὀγδόντα ἀντιπρόσωποι τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου συναντήθηκαν, γιὰ νὰ συζητήσουν θέματα, ὅπως «**Τὸ Σχέδιο Δημιουργίας μὲς Παγκοσμίου Κοινότητος Θρησκειῶν**».

Ἦ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ «Π.Σ.Ε.» Δρ Εὐγένιος Μπλέικ ἦταν παρὸν καὶ ὠμίλησε, καλώντας ὄλους τοὺς ἡγέτας τῶν θρηκειῶν εἰ ἔνοισι.

Ἦ «πρωτοφανής» ὑπερ-ομολογιακὴ Ἀκολουθία, ποὺ ἔγινε στὸν Καλβινιστικὸ Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, περιεγράφη ἀπὸ τὸν Προτεστάντη Πάστορα Μπάμπελ, ὡς

«μὴ πάρα πολὺ μεγάλη ἡμέρα στὴν ἱστορία τῶν θρησκειῶν», στὴν ὁποία «ὀ καθένος προσευχήθηκε στὴν γλῶσσα του καὶ συμφώνως πρὸς τὴς συνήθειαις τῆς θρησκείας ποὺ ἀντιπροσώπευε», καὶ στὴν ὁποία ἐπίσης «οἱ πιστοὶ ὄλων τῶν θρησκειῶν ἐκλήθησαν εἰ συνύπαρξι στὴν λατρεία τοῦ ἰδίου Θεοῦ».

Ἦ Διαθρησκευτικὴ Ἦ Ακολουθία ἔκλεισε μετὰ τὸ «**Πάτερ ἡμῶν**»²⁷...

10. Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1970 εἰ μία Συνεδρίασι εἰκοσεννενῶν θεολόγων τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὴν Ζυρίχη, ἀπετιμήθη θετικῶς ἡ ἐμπειρία τοῦ Ἴατζαλτοῦν τοῦ Λιβάνου καὶ ἐξεπονήθη μὴ Ἐκθεσις, ποὺ ἀπετέλεσε τὴν βάσι γιὰ τὴς ὀριστικὰς ἀποφάσεις τοῦ «Π.Σ.Ε.» ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ Διαθρησκευτικοῦ Διαλόγου²⁸.

11. Τὸ 1971 (10-21 Ἰανουαρίου) συνῆλθε στὴν Ἦντις Ἦμπέμπα τῆς Αἰθιοπίας ἡ Κεντρικὴ Ἦπιτροπὴ τοῦ «Π.Σ.Ε.» μετὰ κύριο θέμα «Διάλογος μετὰ ἀνθρώπους ἄλλων Θρησκευτικῶν Πεποιθήσεων» καὶ μετὰ κύριο ὀμιλητὴ τὸν μητροπολίτη Ἦρους Λιβάνου κ. Γεώργιο Κόδρ τοῦ Ἦρθοδόξου Πατριαρχείου Ἦντιοχείας, ὀ ὀποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα « Ἦ Χριστιανὸς ἐντὸς ἐνὸς Πλουραλιστικοῦ Κόσμου

- 'Η Οίκονομία τοῦ 'Αγίου Πνεύματος»29.
'Η Κεντρική 'Επιτροπή βασίσθηκε στην 'Εκθεση τῆς Ζυρίχης, ἐθεώρησε τὸν Διαθρησκευτικὸ Διάλογο ὡς μία «οἰκουμενική προτεραιότητα» καὶ ἐπεχείρησε τὸ «τολμηρὸ βήμα»: προέβη στὴν σύσταση τοῦ «Τμήματος Διαλόγου με τοὺς 'Ανθρώπους Ζωντανῶν Πίστεων καὶ 'Ιδεολογιῶν», με Διευθυντὴ τὸν Στάνλεϋ Σαμάρθα30.
• Τὸ 1971 λοιπὸν θεωρεῖται ὡς ἀφετηρικὸ ἔτος τῆς διεκρύνσεως τοῦ ἑνωτικοῦ ὁράματος τοῦ «Π.Σ.Ε.» καὶ τοῦ ἀνοίγματος τῶν πυλῶν του σὲ ὅλα τὰ θρησκευτάματα.
* * *

Πρέπει νὰ σημειωθῆ, πρὶν ἀναφερθοῦμε στὰ περαιτέρω διαθρησκευτικὰ βήματα τοῦ «Π.Σ.Ε.», ὅτι ἡ διεκρύνσις τῶν ὁρίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ αὐτοῦ 'Οργανισμοῦ τῆς Γενεύης, ἔγινε με ἕναν τρόπο ἄξιο πολλῶν δακρῶν, εἰδικὰ γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους Οἰκουμενιστὰς, καὶ με μία πτώσι πρωτάκουστη. Τὶ ἀκριβῶς συνέβη;
Στὴν Ἄντις Ἀμπέμπα ὁ μητροπολίτης κ. Γεώργιος Κόδρ, στὴν προσπάθειά του νὰ θέσῃ τὰ θεμέλια μιᾶς νέας θεολογίας, τῆς θεολογίας τοῦ διαλόγου με τὶς ἄλλες θρησκείες, κατεπάτησε κυριολεκτικὰ τὰ πάντα καὶ ἐκήρυξε μία πολὺμορφη ἀρεσι.
'Ο δυστυχῆς ἄρχιερεὺς διαπιστώνει αὐθεντικότητα στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν ἀβαπτιστῶν βεβαίῶναι ὅτι μποροῦμε νὰ ἐμπλουτίσουμε τὶς ἐμπειρίες μας με τὸν πλοῦτο τῆς παγκοσμίου θρησκευτικῆς κοινότητος. Ἄναγνωρίζει, ὅτι ὁ Χριστὸς φωτίζει τοὺς ἀλλοθρήσκους στὴν ἀνάγνωσι τῶν Γραφῶν τους. Ὑποστηρίζει, ὅτι τὸ 'Αγιον Πνεῦμα ἐνεργεῖ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν 'Ιησοῦ Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του, ἐμπνέει τὶς μὴ Χριστιανικὲς θρησκείες καὶ εἶναι πραγματικὰ ὁ κοινὸς παρονομαστὴς ὅλων τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου31!

12. Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1971 στὸ Βέλγιο (Louvain, Heverley) συνήλθε ἡ 'Επιτροπὴ «Πίστεως καὶ Τάξεως» τοῦ «Π.Σ.Ε.» με κεντρικὸ θέμα «'Η ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἑνότης τοῦ κόσμου».
Τὸ Τμήμα II ἐξήτησε τὸ θέμα «'Η ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ συνάντησις με τὰ ζῶντα (ἐξωχριστιανικὰ) θρησκευτάματα», κατὰ δὲ τὴν σχετικὴ συζήτησι, ἐξ ἐπιδόρασεως «σαφῶς» παπικῆς, «διόχυτος ὕπηρχε μεταξὺ τῶν συνέδρων ἡ ἀντίληψις, ὅτι οἱ ἐκτὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἱστάμενοι ἀνήκουν κατὰ ἕνα τρόπον εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, εἶναι δὲ δυνατὴ καὶ παρ' αὐτοῖς ἡ σωτηρία»32.

13. Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1972 πάλι στὸν Λίβανο (Broumana) πραγματοποιεῖται ἀπὸ τὸ «Π.Σ.Ε.» συνάντησις με θέμα «'Αναζήτησις ἀμοιβαίας κατανόησις καὶ συνεργασίας», στὴν ὁποία συμμετέχουν Χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμᾶνοι ἀπὸ εἰκοσι συνολικὰ χῶρες33.

14. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1974 στὴν Κεϋλάνη (Colombo) διοργανῶναι τὸ «Π.Σ.Ε.» διαθρησκευτικὴ συνάντησις, στὴν ὁποία λαμβάνουν μέρος ὄχι μόνον Χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμᾶνοι, ἀλλὰ καὶ ἐκπρόσωποι ἄλλων θρησκειῶν. Τὸ ἐνδιαφέρον ἐστιάζεται στὸ θέμα τῆς «κοινωνίας».
'Η συνάντησις αὐτὴ «ἐπεχείρησε τὴν κοινὴ ἀναζήτησις γύρω ἀπὸ τὶς ἑννοιας τῆς κοινότητος-κοινωνίας, τῆς "κοινωνίας ἀγάπης", τῆς οἰκουμενικότητος καὶ παγκοσμιοτήτος σὺν θρησκευτικοῦ ὁραματισμοῦ»34.

15. Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1974 στὴν Γκάννα (Legon) συνεχίσθηκε ἡ ἴδια προβληματική, ἀλλὰ σὲ περιφερειακὸ ἐπίπεδο καὶ οἱ συζητήσεις διεξήχθησαν μέσα στὸ γενικότερο πλαίσιο τῆς θεματολογίας τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» τοῦ «Π.Σ.Ε.» ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἐνότητα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπινη κοινωνία»³⁵.

16. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1975 στὸ Χόνγκ Κόνγκ τὸ θέμα ἦταν «Μουσουλμάνοι καὶ Χριστιανοὶ μέσα στὴν κοινωνία» καὶ ἔλαβαν μέρος ἀντιπρόσωποι ἀπὸ τὴν Νοτιο-ανατολικὴ Ἀσία, οἱ ὅποιοι ἐνέκυσαν στὰ προβλήματα τοῦ εὐαισθητοῦ αὐτοῦ γεωγραφικοῦ χώρου³⁶.

17. Τὸ 1975 στὴν Εἰς Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὸ Ναϊρόμπι τῆς Κένυας (23 Νοεμβρίου - 10 Δεκεμβρίου), γιὰ πρώτη φορά πέντε πρόσωπα ἄλλων θρησκειῶν (Ἰουδαϊσμοῦ, Ἰσλαμισμοῦ καὶ Ἰνδουϊσμοῦ) προσκεκλήθησαν σὲ μία Γενικὴ Συνέλευσι ὡς εἰδικοί φιλοξενούμενοι καὶ συνεργάστηκαν στὸ τμήμα III (ἀπὸ τὰ ἔξι) ἐπὶ τοῦ βοηθητικοῦ θέματος μετὶ τίτλο «Τὸ Ἐπιζητεῖν τὴν Κοινότητα. Ἡ ἀπὸ Κοινοῦ Ἀναζήτησις μετ' Ἀνθρώπων Διαφόρων Πίστεων, Ἰδεολογιῶν καὶ Πολιτισμῶν»³⁷.

Στὴν Συνέλευσι αὐτῇ ὁ Διαθρησκευτικὸς Διάλογος ἔγινε ἀντικείμενο ἀντεγκλήσεων καὶ οἱ συντηρητικοὶ ἐθεώρησαν αὐτὸν ὡς συγκρητισμὸ καὶ «πνευματικὸ συμβιβασμὸ» καὶ προδοσίαν τῆς ἱεραποστολῆς, ἐνῶ «ἄλλοι ἐξέφρασαν τὴν ἀπογοήτευσή τους γιὰ τὴν ἔλλειψη θάρρους ἀπὸ μέρους τῶν Ἐκκλησιῶν νὰ ἀντιμετωπίσουν μετ' ἀποφασιστικότητι ἕνα τόσο σπουδαῖο θέμα»³⁸.

* * *

• Μετὰ τὴν Εἰς Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ «Π.Σ.Ε.», ἀρχίζει ἡ δευτέρα περίοδος τοῦ Διαλόγου μετ' Ἰσλάμ, ἡ «Περίοδος τοῦ κοινοῦ προγραμματισμοῦ» (1975-1983), κατὰ τὴν ὁποία εἶναι πιὸ ἐνεργὸς ἡ συμμετοχὴ τῶν Μουσουλμάνων στὶς συναντήσεις ποῦ ὀργανώνει τὸ «Π.Σ.Ε.» καὶ πραγματοποιεῖται μία καρποφόρος συνεργασία «Π.Σ.Ε.» καὶ Βατικανοῦ³⁹.

* * *

18. Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1976 στὴν Ἑλβετία (Chambesy) πραγματοποιεῖται ἡ πρώτη συνάντησις «κοινοῦ προγραμματισμοῦ» μετ' ἔθνος «Χριστιανικὴ ἱεραποστολή καὶ Ἰσλαμικὴ Da'wah». Τὴν εὐθύνη συντονισμοῦ ἔχει ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ «Π.Σ.Ε.» «Ἱεραποστολή καὶ Εὐαγγελισμὸς»⁴⁰.

• Ἀκολούθησαν, λόγῳ τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς τῆς συναντήσεως, δύο προκαταρκτικὲς Συσκέψεις, στὴν προσπάθεια νὰ ἐπιτευχθῇ μία μεγάλῃ Ἰσλαμο-Χριστιανικὴ Διάσκεψι.

19. Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1976 πραγματοποιεῖται στὴν Ἑλβετία (Cartigny) ἡ πρώτη προπαρασκευαστικὴ συνάντησις⁴¹.

20. Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1977 ὀργανώθηκε

Σύσκεψις στην Βηρυττό με θέμα «Πίστη, έπιστήμη, τεχνολογία και τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος»42.

21. Τὸ 1977 ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ «Π.Σ.Ε.» διοργάνωσε μία θεολογικὴ Σύσκεψις στὸ Τσιάνγκ Μέι τῆς Ταϊλάνδης με θέμα «Διάλογος Ἐν Κοινωνίᾳ», γιὰ νὰ διασαφηνισθῇ ἡ φύσις, ὁ σκοπὸς καὶ τὰ ὄρια τοῦ Διαθρησκευτικοῦ Διαλόγου καὶ ἡ σχέσης του μετὰ τὴν ἱεραποστολή, διότι τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶχε προκαλέσει μίαν ἀνοικτὴ ἔριδα στὸ Ναιρόμπι (1975)43.

22. Τὸ 1979 ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ «Π.Σ.Ε.» συσκέφθηκε στὴν Τζαμάικα (Κίνγκστον) καὶ υἱοθέτησε ἕναν «Ἐπίσημόν Διάλογο μετὰ τὸν Ἄνθρωπον τῶν Πιστευόντων καὶ Ἰδεολογιῶν», ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Συσκέψεως στὴν Ταϊλάνδη, τὸν ὁποῖον ἐπέδωσε στὶς ἐκκλησίες - μέλη γιὰ σπουδὴ καὶ πρᾶξι44

23. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1979 στὴν Ἑλβετία (Chambesy) προωθεῖται ἡ ἰδέα τῆς Διεθνοῦς Συσκέψεως μετὰ θέμα «Συμβίωση Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων»45.

24. Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1980 στὴν Ἑλβετία (Bossey), ὡς ἀπόρροια τῶν συστάσεων τῆς προηγουμένης Συσκέψεως, ὁργανώνεται γιὰ πρώτη φορὰ συνάντησις Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων νέων, μετὰ θέμα «Ἡ ζῶη τῶν πιστῶν μέσα σὲ μιὰ κοινωνία ἀλλαγῶν»46.

25. Τὸν Μάρτιο - Ἀπρίλιο τοῦ 1982 στὴν Κολομβία (Colombo) συγκαλεῖται Συνέδριο, ὑπὸ τὸ ὄραμα τῆς προωθουμένης Διεθνοῦς Συσκέψεως, μετὰ θέμα «Χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμᾶνοι ποῦ ζοῦν καὶ ἐργάζονται μαζί: Ἡθὸς καὶ ἐφαρμογὴ στὰ ἀνθρωπιστικὰ καὶ ἀναπτυξιακὰ προγράμματα»47.

26. Τὸ 1983 στὴν ΣΤ᾽ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ «Π.Σ.Ε.» στὸ Βανκούβερ τοῦ Καναδᾶ (24 Ἰουλίου - 10 Αὐγούστου) δὲν ἔλλειψαν οἱ ἀλλοθρησκοὶ, ὅπως ἄλλωστε διεκηρύσσεται στὸ «Μήνυμά» τῆς: «Ἡ παρουσία μεταξὺ μας, ὁπαδῶν, πιστῶν ἄλλων θρησκειῶν, ὅπως καὶ τῶν χιλιάδων ἐπισκεπτῶν, μᾶς ἔφερε τὸ μήνυμα ὅλης τῆς ἀνθρωπίνης κοινότητος», ἐπικροτεῖται δὲ καὶ ἐνθαρρύνεται ἡ συνέχισις τοῦ Διαθρησκευτικοῦ Διαλόγου48.

27. Τὸ 1986 τὸ «Π.Σ.Ε.» ἐκυκλοφόρησε τὴν Καθοδηγητικὴν Σπουδὴν «Ἡ Πίστις τοῦ Γείτονός μου - καὶ ἡ Ἰδική μου», ἡ ὁποία διαδόθηκε εὐρέως καὶ συζητήθηκε (μεταφράσθηκε σὲ δεκαεξί γλώσσες)49.

Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ, μετὰ τὸ ΣΤ᾽ (1983) καὶ Ζ᾽ (1991) Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ «Π.Σ.Ε.», ὁ Ἰσλαμο-Χριστιανικὸς Διάλογος διέρχεται τὸ τρίτο στάδιον

του: τῶν συναντήσεων σέ περιφερειακό ἔπιπεδο.
Ἔτσι, τέσσερις συνολικά Συσκέψεις πραγματοποιοῦνται50:

28. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1986 στὴν ἼΑφρική (Porto Novo, Benin), μὲ θέμα «Θρησκεία καὶ ὕπευθυνότη-
τα».

29. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1986 στὴν ἸΑσία (Kuta, Bali, Ἰνδονησία), μὲ θέμα «Μαζιὶ πρὸς τὸν ἑπόμενο αἰῶνα».

30. Τὸ 1987 (27 Σεπτεμβρίου - 1 Ὀκτωβρίου)
στὴν ἸΕλλάδα (Κολυμπίρι, Ὀρθόδοξη Ἀκαδημία Κρήτης), μὲ θέμα «Θρησκεία καὶ Κοινωνία».

31. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1988 στὶς Η.Π.Α. (New Windsor, Maryland), μὲ θέμα « Ἡ πρόκληση τοῦ πλου-
ραλισμοῦ».

* * *

32. Τὸ 1988 (23-25 Ἰανουαρίου) τὸ Τμήμα «Παγ-
κοσμίου Ἱεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ» τοῦ
«Π.Σ.Ε.» διοργάνωσε στὸ Ταμπαράι τῶν Ἰνδιῶν, στὸ
Χριστιανικὸ Κολλέγιο τοῦ Μαδράς, ἐκδηλώσεις γιὰ
τὴν πενηκοστὴ ἑπέτειο τῆς ἐκεῖ Συνελεύσεως (τὸ
1938) καὶ ἐπικολούθησε πενταήμερη Συνδιάσκεψις
(26-30 Ἰανουαρίου) στὸ Μαχαμπαλιπούσαν (ἔξω ἀπὸ
τὸ Μαδράς) μὲ θέμα « Ἱεραποστολή καὶ Διάλογος».
Ἡ Διάσκεψις αὐτῆ, μὲ κεντρικὸ θέμα τὸν Διαθρη-
σκευακὸν Διάλογο, ἦταν προπαρασκευαστικὴ τοῦ Πα-
γκοσμίου Συνεδρίου τοῦ ἐρχομένου ἔτους στὸ Τέ-
ξας, ἕνας δὲ ἀπὸ τρεῖς βασικοὺς εἰσηγητὰς τῆς ἦταν
Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰ. Ανδρούσης κ. Ἰ. Αναστάσιος Γιαννουλά-
τος (νῦν Ἄρχιεπίσκοπος Τυράνων καὶ πάσης
ἸΑλβανίας)51.

33. Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1988 ἡ Κεντρικὴ ἸΕπι-
τροπὴ τοῦ «Π.Σ.Ε.» συνήλθε στὸ Ἄννοβερο τῆς Δ.
Γερμανίας (39ῃ τακτικῇ Συνεδρίᾳ) καὶ ἀσχολήθηκε
μὲ τὴν προετοιμασίαν τῆς Ζ' Γενικῆς Συνελεύσεως
(Κανμπέρρα, 7-20.2.1991).
Στὴν Συνεδρία αὐτῇ «ἀπεφασίσθη... ἡ συνέχιση
τοῦ διαθρησκευακοῦ διαλόγου» καὶ ἔγινε «πρότα-
ση νὰ κληθοῦν καὶ ἐκπρόσωποι ἄλλων θρησκευ-
μάτων ὡς ὁμιληταὶ τῆς προσεχοῦς Γεν. Συνε-
λεύσεως»52.

34. Τὸ 1989 στὸ 10ο Συνέδριον «Παγκοσμίου Ἱε-
ραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ» στὸ Σάν Ἰ Αντόνιο
τοῦ Τέξας τῶν Η.Π.Α. (22-31 Μαΐου)
«γιὰ πρώτη φορὰ μετεῖχαν ἐκπρόσωποι μεγά-
λων θρησκευμάτων, οἱ ὅποιοι μετέφεραν ἀπὸ τὸν
δικὸν τοῦς κόσμον ἐμπειρίες καὶ προβληματισμοὺς

σχετικά με κρίσιμα κοινά ανθρώπινα προβλήματα»53.

35. Το 1990 (9-15 ¹ Ιανουαρίου) το «Π.Σ.Ε.» ὤργα-
νωσε στὸ Μπάρ τῆς Ἑλβετίας μία Συνάντησι, σὴν
ὁποία ἔλαβαν μέρος εικοσιένια θεολόγοι ὀρθόδοξοι,
Προτεστάνται καὶ Παπικοὶ καθὼς καὶ ἄλλοι εἰδικοὶ ἀπὸ
δεκαπέντε χώρες καὶ ἔξεπονήθη ἕνα Κείμενο μὲ τίτλο
«Θρησκευτικὸς Πλουραλισμὸς - Θεολογικὲς Προοπτι-
κὲς καὶ Βεβαιώσεις».
Στὸ κείμενο αὐτὸ ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐκπληκτικῶν
ἀναφέρεται, ὅτι
«ἀναγνωρίζουμε τὴν ἀνάγκη νὰ κινηθοῦμε
πέρα ἀπὸ μία θεολογία, ἡ ὁποία περιορίζει τὴν
σωτηρία σὲ μία ἰδιαίτερη κατηγορηματικὴ δέσμευ-
σι στὸν Ἰησοῦ Χριστό!» καὶ, «βεβαιώνουμε
κατηγορηματικά, ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐργάζεται
σὴν ζωὴ καὶ τὶς παραδόσεις τῶν λαῶν τῶν
ζωντανῶν πιστευῶν»54!

36. Τὸ 1990 (5-12 Μαρτίου) τὸ «Π.Σ.Ε.» συνεκά-
λεσε σὴν Σεούλ τῆς Κορέας μία Παγκόσμια
Συνέλευσι ἐπὶ τοῦ Προγράμματος «Δικαιοσύνη, Εἰρήνη
καὶ Ἄκεραιότητα τῆς Δημιουργίας», ὅπου παρίσταντο
ὀκτὼ φιλοξενούμενοι ἄλλων θρησκειῶν, ἀντι-
πρόσωποι τεσσάρων θρησκειῶν (Ἰουδαϊσμοῦ,
Ἰσλαμισμοῦ, Σιχισμοῦ, Βουδδισμοῦ), οἱ ὅποιοι καὶ
ὠμίλησαν σὲ συζήτησι Ὀλομελείας μὲ θέμα «Ἄπειλὲς
σὴν Εἰρήνῃ»55.

37. Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1990 τὸ «Π.Σ.Ε.» διορ-
γάνωσε μία Διαθρησκευτικὴ Διάσκεψι στὸ Χόνγκ
Κόνγκ, προπαρασκευαστικοῦ χαρακτῆρος γιὰ τοὺς
φιλοξενούμενους ἄλλων θρησκειῶν, ποὺ θὰ ἐλάμβαν-
ναν μέρος σὴν Ζ' Γενικὴ Συνέλευσι τῆς Κομμούνερ-
ρας.
Ἡ Διάσκεψις αὐτὴ, σὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος Χρι-
στιανοὶ, Βουδδισταί, Κομφουκιανισταί, Ἰνδουισταί, Ἰου-
δαῖοι, Μουσουλμᾶνοι, Σιχισταί, ἕνας Ζωροάστρης,
ἕνας Σιντοῖστῆς καὶ ἕνας Ταοῖστῆς, ἔξεπόνησε μία
Δήλωσι (§§ 9) ἀπὸ τὶς πὶὸ «τολμηρῶς» τοῦ εἴδους
αὐτοῦ.
Ἐφ' ὅσον ὁ Διαθρησκευτικὸς Διάλογος κατανοεῖ-
ται στὰ πλαίσια τοῦ «Π.Σ.Ε.», «ὡς μία συνάντησις
μεταξὺ ἀνθρώπων ποὺ ζοῦν σὲ διαφορετικὲς θρη-
σκευτικὲς παραδόσεις», ἡ Δήλωσις τοῦ Χόνγκ Κόν-
γκ ὑποστηρίζει - ἐκτὸς τῶν ἄλλων - ὅτι
«θὰ πρέπει νὰ μάθουμε νὰ ἀναγνωρίζουμε
στοὺς γείτονές μας τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ,
ὀμιλοῦντος μὲ διαφορετικὸς τρόπους στὶς
διάφορες παραδόσεις· ἡ Σεχνὰ σὴν Ἰουδαϊκῇ
πράξει, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Τριαδικοῦ
Θεοῦ στοὺς Χριστιανούς, τὸ Ἄτμαν στοὺς
Ἰνδούς καὶ τοὺς Σιχίτας, τὸ Ρουάχ στοὺς Μου-
σουλμάνους»56!

Ὅπως ὁμολογεῖται ἀπὸ χεῖρ ἐπισήμων καὶ εἰδι-
κευμένων Οἰκουμενιστῶν,
«τὸ Ἰσο-Τμήμα τοῦ ΠΣΕ γιὰ τὸν Διάλογο
μὲ τὶς Ζωντανὲς Πίστεις, ἔχει ἀναλάβει διάφο-
ρες πρωτοβουλίες στὶς δεκαετίες ποὺ μᾶς
πέρασαν γιὰ πραγματικὸν διάλογο καὶ συνεργα-
σία, ἔχει δὲ προετοιμάσει τὸ ἔδαφος γιὰ ἕνα
εὐρύτερο οἰκουμενισμὸν (wider ecumenism) καὶ
γιὰ μίαν πρὸ ἀνοικτὴν, σεβαστὴ καὶ εἰρηνικὴ ἄνοιξι
περὶ Πίστεως στὶς περισσότερες Χριστιανικὲς
ἐκκλησίας σήμερον»57.

• Εἶδαμε τὴν προετοιμασίαν τοῦ ἐδάφους «γιὰ ἕνα
εὐρύτερον Οἰκουμενισμὸν» καὶ ἀκούσαμε τὶς ὁμολογίας

τῶν Οἰκουμενιστῶν: εἶναι σαφές καὶ δὲν ἀπομένει
καμμία ἀμφιβολία, ὅτι ὄντως τὸ μέλλον τοῦ «Π.Σ.Ε.»
εἶναι πανθησκευιακὸ καὶ ὁ συγκρητιστικὸς του
ἐκφυλισμὸς ἀναπόφευκτος...
57.

Ἀπο τὸ βιβλίον τοῦ Μητροπολίτου
Ἰωραποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ

«Παγκόσμιο Συμβόλιον
Ἐκκλησιῶν»
καὶ Διαθησκευιακὴ Κίνησις